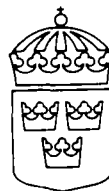


Regeringens proposition

1992/93:65

om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.



Prop.
1992/93:65

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 29 oktober 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Bo Lundgren

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m. skall upphävas eftersom lagens förmedlarkrav, depåkrav och förbud att använda eget inlåningskonto i utlandet kan anses strida mot EG:s regler om fri rörlighet för kapital och tjänster. För skattekontroll och för att tillförsäkra Riksbanken de uppgifter som behövs för betalningsbalansstatistiken föreslås i stället regler av en typ som införts i Danmark.

Fysiska personer och dödsbon som har inlåningskonto i utlandet skall vara skyldiga att till Riksskatteverket lämna ett medgivande till insyn på kontot och ett skriftligt åtagande från den utländska kontoföraren att till verket lämna kontrolluppgift om den ränta som gottskrivits eller betalats ut.

Den som förvärvar utländska fondpapper eller obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person genom emission särskild riktad till utlandet, föreslås vara skyldig att lägga dem i depå i Sverige eller i utlandet, såvida det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system. Om fondpapper förvaras i depå eller kontoförs i utlandet föreslås en motsvarande skyldighet beträffande medgivande till insyn på depån/kontot och skriftligt åtagande att lämna kontrolluppgifter som nyss sagts för inlåningskonton.

Det föreslås slutligen att betalningslagens bemyndigande för Riksbanken att föreskriva uppgiftsskyldighet beträffande transaktioner med

utlandet skall överföras till lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.
De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1993.

Prop. 1992/93:65

1 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m. skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

Lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

dels att 3 kap. 22, 27, 50 och 64 §§, 4 kap. 7 § samt rubriken närmast före 3 kap. 64 § skall ha följande lydelse,

dels att det i 3 kap. skall införas två nya paragrafer, 22 a och 27 a §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.
22 §¹

Kontrolluppgift om ränta och fordran skall lämnas av

- | | |
|--|--|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, 2. den som yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande, 3. den som gett ut skuldförbindelse för den allmänna marknaden, 4. förening som från medlemmar mottagit pengar för förräntning, 5. Riksgäldskontoret i fråga om statens sparobligationer, 6. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka <i>utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper</i> förvaras i depå eller kontoförs <i>enligt bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.</i> | <ol style="list-style-type: none"> 6. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka <i>utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper</i> förvaras i depå eller kontoförs. |
|--|--|

Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) och den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande *värdepapper* oavsett om ränta utgått. Kontrolluppgiften skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) och den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande *fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper* oavsett om ränta utgått. Kontrolluppgiften skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån

¹ Senaste lydelse 1991:1834.

eller den kontoförda fordringen vid årets utgång.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i 57 § andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

22 a §

Fysisk person, som är bosatt i Sverige eller som flyttar in för att bosätta sig här och öppnar eller har öppnat ett inlåningskonto i utlandet, skall utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna dels ett skriftligt medgivande till insyn på kontot, dels en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till verket. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till kontohavaren, dennes personnummer eller organisationsnummer samt ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Om den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton i visst land inte överstiger motvärdet till 50 000 kronor, behöver sådan förbindelse som avses i första stycket inte lämnas av

1. den som äger fastighet eller bostad i utlandet om kontot används för att verkställa betalning av drift- eller underhållskostnader för fastigheten eller bostaden eller för mottagande av intäkter från fastigheten eller bostaden,

2. den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där,

3. den som vistas i utlandet om kontot avser endast deponering av medel under vistelsen,

4. den som är utländsk medborgare om kontot avser deponering i hemlandet av sådan arbetsinkomst eller liknande ersättning som är intjänad i Sverige.

I andra fall än som avses i tredje stycket får Riksskatteverket medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som bedriver näringsverksamhet, om behållningen på kontot utgör en tillgång i verksamheten. De gäller inte heller i fråga om inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräkningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om sådan avkastning på tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut som utbetalas till eller gottskrivs personer bosatta i Sverige.

27 §²

Kontrolluppgift om utdelning och innehav skall lämnas av

1. den som utbetalt utdelning på aktie i svenskt aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen (1987:618),

2. förvaringsinstitut som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och som utbetalt utdelning på andel i svensk värdepappersfond,

3. fondbolag som avses i 1 § lagen om värdepappersfonder och som förvaltar svensk värdepappersfond,

4. den som utbetalt utdelning från utländsk juridisk person, om utdelningen utbetalats genom Värdepapperscentralen VPC Aktiebolags försorg,

5. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper förvaras i depå eller kontoförs enligt bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

5. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper förvaras i depå eller kontoförs.

² Senaste lydelse 1991:1002.

Kontrolluppgift skall lämnas för

a) fysisk eller juridisk person som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället och

b) fysisk person som hos den uppgiftsskyldige varit antecknad som innehavare av aktie eller andel i värdepappersfond eller utländsk juridisk person eller utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper. .

Kontrolluppgift enligt andra stycket a skall ta upp utbetalad utdelning och avdragen preliminär skatt samt i förekommande fall uppgift om utdelningen avser sådan utbetalning som avses i punkt 2 tredje stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370) eller 3 § 1 mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Kontrolluppgift enligt andra stycket b skall ta upp innehavet vid årets utgång.

27 a §

Fysisk person, som är bosatt i Sverige och innehar utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper, skall, om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos valutahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller om den fysiska personen innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person, om emissionen särskilt riktats till utlandet. Vid som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo.

Deponeras eller kontoförs fondpapperen i utlandet skall den skattskyldige utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depån eller på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institut som för depån eller kontot att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer eller organisationsnummer samt utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Riksskatteverket får medge un-

dantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i andra stycket om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte i fråga om depåer eller konton i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om sådan avkastning på fondpapper, vilka kontoförs eller förvaras i depå, som betalas ut till personer bosatta i Sverige.

50 §³

Valutahandlare skall lämna kontrolluppgift för fysisk person för vilken valutahandlaren förmedlat betalning till eller från utlandet. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 50 000 kronor. Upplysning skall lämnas om vad betalningen avser och vilket land betalningen verkställs till eller tas emot från samt vid betalning till utlandet namn på betalningsmottagaren. Detsamma gäller mindre betalningar, om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kronor.

Kontrolluppgift skall lämnas av den som för fysisk person eller dödsbo förmedlat betalning till eller från utlandet. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 50 000 kronor. Upplysning skall lämnas om vad betalningen avser och vilket land betalningen verkställs till eller tas emot från samt vid betalning till utlandet namn på betalningsmottagaren. Detsamma gäller mindre betalningar, om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kronor.

Med betalning till utlandet avses betalning direkt eller indirekt till en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige. Med betalning från utlandet avses betalning direkt eller indirekt från en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige.

Om uppgiftsskyldighet föreligger enligt första stycket, skall den för vars räkning transaktionen utförs till den som förmedlar denna uppgift sitt personnummer eller organisationsnummer, vad betalningen avser och vilket land betalningen går till eller kommer från samt namn på betalningsmottagare i utlandet.

³ Senaste lydelse 1990:752.

**Föreläggande att fullgöra upp-
giftsskyldighet**

**Föreläggande att fullgöra
uppgiftsskyldighet m.m.**

64 §

Har kontrolluppgift eller sammandrag av kontrolluppgifter inte lämnats eller inte upprättats enligt föreskrifterna i detta kapitel, får skattemyndigheten förelägga den uppgiftsskyldige att lämna eller komplettera uppgifterna.

Skattskyldig, som innehar utländskt konto eller depå i utlandet och som inte har lämnat medgivande till insyn eller gett in förbindelse som anges i 22 a eller 27 a §, får av skattemyndigheten föreläggas att avsluta det utländska kontot eller depån. Detsamma gäller om den utländska kontoföraren eller det utländska institutet inte fullgör sitt åtagande enligt en sådan förbindelse.

4 kap

7 §

Den som till arbetsgivare eller någon annan som är skyldig att avge kontrolluppgift angående honom, uppsåtligen lämnar oriktig uppgift om förhållande som har betydelse för skyldighetens fullgörande, skall dömas till böter.

Den som till arbetsgivare eller någon annan som är skyldig att avge kontrolluppgift angående honom, uppsåtligen lämnar oriktig uppgift om förhållande som har betydelse för skyldighetens fullgörande, skall dömas till böter. *Detsamma gäller den som underlåter att lämna i 3 kap. 50 § tredje stycket föreskrivna uppgifter.*

I ringa fall skall inte dömas till ansvar enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993. Har ett inlåningskonto i utlandet öppnats före den 1 januari 1993 med stöd av bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m., skall medgivande till insyn på kontot och förbindelse från den utländska kontoföraren att lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 22 a § ges in till Riksskatteverket före den 1 juli 1993.

Lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 22, 53 och 55 §§ lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 §¹

Efter anmodan av Riksbanken skall ett kreditinstitut till Riksbanken lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna.

Den som har utfört en valuta-transaktion är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter och för Riksbanken visa upp de handlingar beträffande transaktionen som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik. Detsamma gäller den för vars räkning transaktionen har utförts. Riksbanken meddelar närmare föreskrifter härom. Om någon inte fullgör föreskriven skyldighet får Riksbanken förelägga honom vite.

Om uppgiftsskyldighet föreligger enligt andra stycket skall den för vars räkning transaktionen utförs till den som förmedlar denna uppge sitt personnummer eller organisationsnummer, vad betalningen avser och vilket land betalningen går till eller kommer från samt namn på betalningsmottagare i utlandet.

53 §²

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 22 § skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt 22 § att lämna uppgifter eller visa upp handlingar eller lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av 22 § andra stycket, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

¹ Senaste lydelse 1990:751.

² Senaste lydelse 1990:751.

Den som bedriver valutahandel utan tillstånd skall dömas till böter eller fängelse högst sex månader.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

55 §³

Åtal mot vice riksbankschef för brott som han begått i utövningen av sin tjänst får beslutas endast av finansutskottet eller av fullmäktige. Detta gäller dock inte i fråga om brott som begåtts i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1990:749) om valutareglering och lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Åtal mot vice riksbankschef för brott som han begått i utövningen av sin tjänst får beslutas endast av finansutskottet eller av fullmäktige. Detta gäller dock inte i fråga om brott som begåtts i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1990:749) om valutareglering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

³ Senaste lydelse 1990:751.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg

Föredragande: statsrådet Lundgren

Proposition om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

1 Inledning

Den svenska valutaregleringen har successivt avskaffats under senare år. Valutalagen (1939:350) och valutaförordningen (1959:264) upphörde helt att gälla vid halvårsskiftet 1990 och ersattes av lagen (1990:749) om valutareglering som har karaktären av ren beredskapslag. Valutaregleringen hade med riksdagens godkännande kommit att användas även i skattekontrollsyfte. Bl.a. krävdes för tillstånd att föra ut kapital vid emigration att emigranten styrkte att han inte hade skatteskulder i Sverige (se prop. 1988/89:142 s. 36). Beskattningsmyndigheterna kunde således i sin verksamhet utnyttja uppgifter som kommit fram på grund av valutaregleringen.

För att tillgodose intresset av en tillförlitlig betalningsbalansstatistik och en tillfredsställande skattekontroll behölls vid avvecklingen av valutaregleringen bestämmelser med krav på medverkan av auktoriserade valutahandlare och fondkommissionärer vid betalningar till och från utlandet samt vid köp och försäljning av utländska fondpapper. Vidare behölls bestämmelser om krav på att utländska fondpapper skulle läggas i depå hos valutahandlare eller av Riksbanken särskilt godkänt värdepappersinstitut och förbud mot inlåningskonton i utlandet. Bestämmelserna gavs i en särskild lag, lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m., betalningslagen, (prop. 1989/90:135, bet. 1989/90:FiU37, rskr. 1989/90:343). I förordningen (1990:757) om betalningar till och från utlandet har regeringen föreskrivit undantag från bestämmelserna i lagen. I kombination med bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till förmedlande valutahandlare om vad betalning till eller från utlandet avser och namnet på betalningsmottagare, bemyndigande för Riksbanken att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken samt bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet utgör, bestämmelserna i betalningslagen en bas för Riksbankens statistikinsamling och skattemyndigheternas kontroll av utlandstransaktioner.

Sedan betalningslagens tillkomst har Sverige ansökt om medlemskap i EG. Dessutom har ett avtal ingåtts mellan EFTA-länderna och EG om europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Avtalet avses träda i kraft den 1 januari 1993. Det innebär bl.a. en skyldighet för Sverige att från detta datum följa rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 ("kapitalliberaliseringsdirektivet") och rådets direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 ("andra banksamordningsdirektivet"). Det är tveksamt om betalningslagens förmedlarkrav, depåkrav och förbud mot inlåningskonton är förenliga med vad som där föreskrivs om kapitalets fria rörlighet och rätten att fritt tillhandahålla finansiella tjänster över nationsgränserna. Reglerna bör därför slopas eller i vart fall arbetas om.

Inom Finansdepartementet har utarbetats en promemoria (Ds 1992:37) Uppgiftsskyldighet om betalningar till och från utlandet, m.m. med förslag om att upphäva betalningslagen. I syfte att möjliggöra skattekontroll och ge stöd för Riksbanken att samla in de uppgifter den behöver för sin betalningsbalansstatistik föreslås i promemorian nya bestämmelser om transaktioner med utlandet i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, LSK, och lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, riksbankslagen. Promemorians lagförslag bör fogas som *bilaga 1* till protokollet i detta ärende. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig bör fogas som *bilaga 2* till protokollet. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats inom Finansdepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Dnr 2731/92).

Jag kommer här att behandla de förslag som förs fram i promemorian.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 oktober 1992 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som utarbetats inom Finansdepartementet. De till Lagrådet remitterade lagförslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Lagrådet har yttrat sig över förslagen. Yttrandet bör fogas till protokollet som *bilaga 4*. Jag återkommer till yttrandet i avsnitt 3.6 och i författningskommentarerna till de lagrum vilkas utformning Lagrådet lämnat synpunkter på. Som kommer att framgå godtar jag Lagrådets förslag till ändringar i de remitterade förslagen. Lagrådets granskning har också lett till vissa redaktionella ändringar i lagtexten.

2 Bakgrund

Den svenska valutaregleringen avvecklades i allt väsentligt per den 1 juli 1989. Ett fåtal regler, vars syfte inte längre var att påverka kapitalflödet mellan Sverige och utlandet, behölls. Motiven för de kvarvarande restriktionerna var att bidra till en tillfredsställande skattekontroll och att tillse att Riksbanken fick tillräcklig information för en god betalningsbalansstatistik. Restriktionerna innebar bl.a. ett krav att betalningar till och från utlandet skulle ske genom förmedling av valutabank och att

värdepapperstransaktioner med utlandet måste ske genom förmedling av valutabank eller av Riksbanken särskilt godkänd fondkommissionär. Dessutom skulle utländska värdepapper som förvärvades av en valutainlänning förvaras i depå hos valutabank eller hos av Riksbanken särskilt godkänd fondkommissionär.

Den 1 juli 1990 ersattes den gamla valutalagen (1939:350) av lagen (1990:749) om valutareglering som har karaktären av en ren beredskapslag. Denna konstruktion innebar att valutaregleringen inte längre kunde ligga till grund för skattekontroll eller framställning av betalningsbalansstatistik. För dessa ändamål krävdes särskild lagstiftning. De grundläggande reglerna om betalningar till och från utlandet sammanfördes i en särskild lag, betalningslagen. Med stöd av bemyndigande i betalningslagen meddelade regeringen i förordningen (1990:757) om betalningar till och från utlandet vissa undantag för att underlätta handel och annat internationellt utbyte. Riksbanken bemyndigades i betalningslagen att meddela föreskrifter om skyldighet för den som för egen eller annans räkning har gjort en valutatransaktion att om transaktionen lämna de uppgifter och visa upp de handlingar som behövs för Riksbankens statistik. Ett sådant bemyndigande gavs tidigare i den då gällande valutaförordningen (1959:264).

Den nya lagstiftningen utformades med hänsyn tagen till internationella åtaganden och i medvetande om att en anpassning till ändrade förhållanden mycket snart skulle kunna komma att aktualiseras exempelvis på grund av överenskommelser mellan EFTA-länderna och EG (prop. 1989/90:135 s. 23).

Som inledningsvis sagts innebär det nyligen ingångna EES-avtalet att vi nu har hamnat i en situation där betalningslagens restriktioner inte står i full överensstämmelse med EG-direktiv som omfattas av EES-avtalet och som Sverige kan antas komma att ha skyldighet att följa från den 1 januari 1993.

Jag skall här först redogöra för de direktiv som Sverige måste anpassa sig till, därefter för de nuvarande svenska reglerna och till slut lämna förslag till nya regler som syftar till att möjliggöra skattekontroll och insamlande av uppgifter för betalningsbalansstatistik.

Kapitalliberaliseringsdirektivet

Kapitalliberaliseringsdirektivet föreskriver att alla återstående hinder för kapitalrörelser skall avvecklas. Om exceptionellt stora kapitalrörelser skulle medföra allvarliga störningar i en medlemsstats penning- och växelkurspolitik får dock skyddsåtgärder tillgripas. Vidare skall medlemsländerna konsultera varandra om eventuella åtgärder om omfattande kortfristiga kapitalrörelser till och från tredje land skulle allvarligt störa den monetära och finansiella balansen i ett eller flera medlemsländer.

I artikel 4 sägs att direktivet inte skall inskränka medlemsstaternas rätt att vidta åtgärder för att förhindra att deras lagar och andra författningar överträds, bl.a. vad gäller beskattning och tillsyn över finansiella institut,

eller för att tillämpa procedurer för rapportering av kapitalrörelser för administrativa eller statistiska ändamål. Dock får sådana åtgärder och procedurer inte tillämpas så att de hämmar kapitalrörelser som sker i enlighet med EG:s regelverk.

I artikel 6.5 föreskrivs vidare att kommissionen under år 1988 skulle föreslå åtgärder i syfte att eliminera eller minska den risk för skatteflykt och skatteundandragande som följer av att de nationella systemen för beskattning av sparande och för kontroll är olika. Kommissionen presenterade i februari 1989 ett förslag som i sin huvuddel bestod i införandet av en gemensam lägsta källskatt på räntor. En andra del av förslaget bestod i en utvidgning av ett direktiv (77/799/EEG) om samarbete mellan medlemslänternas skattemyndigheter så till vida att myndigheten i det land till vilket en förfrågan ställts inte skall kunna vägra att lämna information under åberopande av administrativa föreskrifter, om myndigheten i det land som begär upplysningar kan visa att det finns särskild anledning att anta att dess medborgare direkt eller indirekt överfört betydande belopp dit utan att de deklarerats.

Källskatteförslaget tillbakavisades av Luxemburg, Storbritannien och Tyskland. I och med att det blev ogenomförbart ansågs den föreslagna kompletteringen av direktivet om skattesamarbete otillräcklig och samtliga medlemsländer utom Luxemburg enades i december 1989 om att gå längre än kommissionen föreslagit. Bl.a. skulle skyldigheten att lämna ut upplysningar till skattemyndigheten i ett annat EG-land utvidgas till att avse även uppgifter som interna lagregler hittills hindrat dem från att infordra för eget bruk i fall där en skattemyndighet kunde visa att allvarligt skatteundandragande förekommit. Överenskommelsen har dock inte kunnat upphöjas till EG-direktiv eftersom enighet inte har kunnat uppnås.

Andra banksamordningsdirektivet

Andra banksamordningsdirektivet syftar till full frihet för kreditinstitut att etablera sig och erbjuda tjänster inom hela EG-gemenskapen. Ett kreditinstitut definieras som ett företag vars verksamhet består i att ta emot insättningar eller låna upp medel från allmänheten och att ge krediter i egen räkning. Under denna definition faller i dag svenska banker, finansbolag, kreditaktiebolag och hypoteksinstitutioner.

Reglerna i andra banksamordningsdirektivet innebär att om ett kreditinstitut har auktorisation i sitt hemland inom EG att bedriva viss verksamhet, så skall denna auktorisation vara gällande över hela EG-området. Institutet har därmed rätt att från hemlandet tillhandahålla tjänster över gränserna ("cross border-verksamhet") och kan också fritt etablera filialer i andra medlemsstater. Ett värdland kan inte förbehålla sig rätten att särskilt auktorisera verksamheten, i den mån denna ligger inom ramen för hemlandsauktoriseringen och omfattas av en lista som bifogats direktivet. Denna lista över bankverksamheter som skall erkännas ömsesidigt av medlemsländerna representerar ett brett utbud av tjänster, hänförliga till s.k. universal banking. Bland de verksamheter

som ett kreditinstitut skall få bedriva med stöd av hemlandsauktorisering är betalningsförmedling och handel med valutor och värdepapper. Tillsynen över kreditinstituten skall i första hand åvila hemlandets myndigheter, även såvitt gäller verksamhet i filialer utomlands.

Rätten för kreditinstitut att verka i andra medlemsländer är dock inte alldeles oinskränkt. Enligt artikel 19.4 i andra banksamordningsdirektivet kan ett värdland, i samband med att filialetablering sker, kräva att verksamheten skall bedrivas under vissa villkor som kan motiveras av hänsyn till det allmännas bästa. Vidare gäller enligt artikel 21.1 att ett värdland, trots huvudprincipen om hemlandskontroll, får föreskriva samma skyldighet att lämna uppgifter för statistiska ändamål för utländska filialer som gäller för kreditinstitut med auktorisation i landet. Värdländerna har också enligt artikel 21.5 och 21.8 rätt att hindra eller bestraffa överträdelser mot nationella regler.

Betalningslagen

Förmedlarkravet och kontoförbudet

I 3 § betalningslagen föreskrivs att en svensk juridisk person eller en fysisk person som är bosatt i Sverige inte får verkställa betalning till utlandet eller ta emot betalning från utlandet annat än genom förmedling av en valutahandlare. Som betalning till eller från utlandet anses betalning direkt eller indirekt till respektive från en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige. Valutahandlare är den som är auktoriserad valutahandlare enligt riksbankslagen.

Regeringen har med stöd av bemyndigande i 10 § betalningslagen meddelat undantag från förmedlarkravet (1 § förordningen om betalningar till och från utlandet), t.ex. för vissa betalningar mellan företag som bedriver rörelse och för betalningar under vistelse i utlandet.

I 6 § betalningslagen föreskrivs, som ett komplement till 3 §, att en svensk juridisk person eller en fysisk person som är bosatt i Sverige inte får sätta in medel på ett eget inlåningskonto i utlandet och inte heller verkställa betalningar till utlandet eller ta emot betalningar från utlandet över ett sådant konto. Även här har regeringen föreskrivit undantag för fall där det framstår som väl motiverat att använda ett inlåningskonto i utlandet (2 § förordningen om betalningar till och från utlandet). Dessutom föreskrivs undantag för inlåningskonto i länder där enligt t.ex. handräckningsavtal skyldighet föreligger för kontoföraren att lämna kontrolluppgifter till svenska skattemyndigheter i samma omfattning som de svenska bankerna, dvs. beträffande behållning och avkastning. För fysiska personer skall uppgiften lämnas årligen utan föreläggande och för juridiska personer efter föreläggande.

I 4 § betalningslagen föreskrivs krav på förmedling av värdepappersinstitut vid köp och försäljning av fondpapper från respektive till utlandet. Med värdepappersinstitut avses enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse företag som fått Finansinspektionens tillstånd att driva värdepappersrörelse. Regeringen har föreskrivit undantag för vissa placeringar, bl.a. fondpapper som representerar direkt investering i utlandet (3 §

förordningen om betalningar till och från utlandet). Dessutom har Riksbanken med stöd av 11 § betalningslagen gett dispens från förmedlarkravet till vissa kreditinstitut som bedömts själva kunna fullgöra den rapportering som Riksbanken behöver.

Depåkravet

Enligt 8 § betalningslagen skall utländska fondpapper och svenska skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats till utlandet i särskilt riktad emission, läggas i depå hos valutahandlare eller hos ett av Riksbanken särskilt godkänt värdepappersinstitut, om de förvärvas av en svensk juridisk person eller av en fysisk person som är bosatt i Sverige. Om det är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system skall de vara registrerade så att de inte kan disponeras utan valutahandlarens eller värdepappersinstitutets medverkan. Valutahandlaren eller värdepappersinstitutet får i sin tur deponera fondpapperen i utlandet.

I 3 § förordningen om betalningar till och från utlandet görs undantag från dessa regler bl.a. för sådana fondpapper som innehas av en juridisk person och representerar en direkt investering i utlandet.

Enligt 9 § betalningslagen föreligger ett depåkrav beträffande vissa fondpapper som emitterats av svenska staten eller kreditinstitut enligt 2 § lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel och som innehas av utländska juridiska personer och fysiska personer som inte är bosatta i Sverige. Bestämmelsen har inte tillkommit i skattekontrollsyfte utan för att underlätta övergången till ett planerat kontobaserat system.

Vissa kreditinstitut har fått dispens från depåkravet genom beslut av Riksbanken.

3 Överväganden och förslag

3.1 Ett upphävande av betalningslagen

Mitt förslag: Betalningslagen skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

Promemorians förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser.

Skälen för mitt förslag: Som nyss sagts kan det ifrågasättas om betalningslagens bestämmelser står i full överensstämmelse med de bestämmelser om fri rörlighet över gränserna av kapital och tjänster som Sverige har åtagit sig att följa.

Detta gäller för det första kravet att betalningar till och från utlandet skall gå genom valutahandlare, varmed förstås valutahandlare som auktoriserats enligt riksbankslagen, och kravet att köp och försäljning av

fondpapper från en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige skall förmedlas av valutahandlare som är värdepappersinstitut eller ett av Riksbanken särskilt godkänt värdepappersinstitut. Dessa krav kan anses förhindra konkurrens mellan utländska och svenska valutahandlare och värdepappersinstitut. Men även om det inte skulle föreskrivas någon inskränkning till institutioner med svensk auktorisation skulle ett krav att över huvud taget behöva gå genom valutahandlare vid transaktioner med utlandet kunna innebära en diskriminering av transaktioner med utlandet gentemot transaktioner inom landet.

Förbudet mot att använda inlåningskonton i utlandet innebär att utländska banker inte kan konkurrera om svenskarnas sparmedel på lika villkor med svenska banker samt att svenskarna kan hindras att sätta in sina pengar där det passar dem bäst av olika skäl.

Villkoret att utländska fondpapper skall förvaras i depå hos en valutahandlare som auktoriserats enligt riksbankslagen eller hos ett av Riksbanken särskilt godkänt värdepappersinstitut kan anses innebära att utländska valutahandlare och värdepappersinstitut diskrimineras. Vidare leder villkoret till ett slags dubbelt depåsystem eftersom de svenska depositarierna ofta i sin tur förvarar papperen i depå i utlandet.

Förmedlarkravet, kontoförbudet och kravet att utländska fondpapper skall förvaras i depå hos en valutahandlare som auktoriserats enligt riksbankslagen eller hos ett av Riksbanken särskilt godkänt värdepappersinstitut bör, med hänsyn till den tveksamhet som råder om deras förenlighet med de EG-direktiv som ingår i EES-avtalet, upphävas.

De bestämmelser som bör upphävas utgör en väsentlig del av innehållet i betalningslagen. Skäl att behålla en särskild lag med vissa regler om uppgiftsskyldighet om valutatransaktioner för Riksbankens statistik finns inte. Betalningslagen bör därför enligt min mening upphävas. De bestämmelser i betalningslagen som rör uppgifter för Riksbankens statistik bör, som jag senare återkommer till, i stället föras in i riksbankslagen.

Det finns också skäl att — på det sätt som föreslås i promemorian — ersätta betalningslagens regler om förbud mot inlåningskonton i utlandet och kravet att utländska fondpapper skall läggas i depå hos svensk valutahandlare eller godkänt värdepappersinstitut med bestämmelser som möjliggör skattekontroll av inkomst av kapital på placeringar i utlandet. Sådana regler är betydelsefulla bl.a. för att inte utländska banker, valutahandlare och andra utländska aktörer skall få en konkurrensfördel gentemot de svenska genom att avkastningen kan gottskrivas eller utbetalas utan att de svenska skattemyndigheterna får information om detta genom kontrolluppgifter.

Jag skall redan här nämna att flera remissinstanser ifrågasätter de föreslagna reglernas effektivitet i kontrollhänseende och menar att en effektiv skattekontroll förutsätter likartade bestämmelser i flera länder, t.ex. inom EG:s ram. Även *Lagrådet* har i sitt yttrande framfört motsvarande synpunkter.

För att minska den risk för skatteundandragande som följer av att de nationella systemen för beskattning av kapital och för kontroll är olika,

krävs antingen att de nationella beskattningsreglerna görs mer enhetliga eller att informationsutbytet mellan skattemyndigheterna i olika länder förbättras. Ansatser till såväl gemensamma beskattningsregler som till förbättringar av informationsutbytet mellan länder har gjorts. Så har, som jag tidigare nämnt, inom EG förslag lagts fram om en gemensam lägsta källskatt på ränteinkomster och ett utvidgat samarbete mellan medlemsländerna vad gäller skattekontroll. Enighet i dessa frågor har emellertid inte kunnat uppnås. I avvaktan på ett mer utbrett informationsutbyte mellan länderna eller andra möjligheter att minska risken för skatteflykt är jag för närvarande inte beredd att helt avvara regler i detta hänseende. Det kan också finnas skäl att genom särskilda bestämmelser markera det svenska intresset av att även i fråga om internationella förhållanden upprätthålla skattekontrollen.

Jag behandlar i det följande de förslag om regler för att möjliggöra skattekontroll av utländska placeringar som läggs fram i promemorian. Jag vill redan här understryka att det - sedan bestämmelserna varit i kraft en tid - kan finnas skäl att utvärdera behovet av reglerna och om de är ändamålsenligt utformade.

3.2 Inlåningskonton i utlandet

Mitt förslag: Fysiska personer och dödsbon som öppnar konto hos ett utländskt institut skall lämna medgivande till insyn på kontot i fråga och dessutom en förbindelse från det utländska institutet att automatiskt lämna kontrolluppgifter till Riksskatteverket beträffande avkastningen.

Undantag från skyldigheten att lämna medgivande till insyn på kontot och att inge förbindelse från det utländska institutet görs för den som bedriver näringsverksamhet, om behållningen på kontot utgör en tillgång i verksamheten. Undantag görs också för inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om avkastningen på tillgodohavanden.

Under förutsättning att behållningen på kontot inte överstiger motvärdet till 50 000 kr behöver någon förbindelse från det utländska institutet att lämna kontrolluppgift inte ges in i vissa särskilt uppräknade fall. Dessutom får Riksskatteverket medge undantag från skyldigheten att ge in förbindelse från det utländska institutet att lämna kontrolluppgift om det finns särskilda skäl.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med mitt.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är kritiska till förslaget. *Riksskatteverket* ifrågasätter om de föreslagna reglerna, som så gott som uteslutande bygger på den skattskyldiges egna uppgifter, har någon väsentlig fördel i kontrollhänseende jämfört med skyldigheten att i självdeklarationen redovisa skattepliktig inkomst. *Svenska Bankföre-*

ningen, Svenska Fondhandlareföreningen och Sveriges Föreningsbank anser att reglerna inte bör införas bl.a. eftersom skattskyldiga som avsiktligt utnyttjar utländska placeringar för skatteundraganden inte låter sig påverkas av de föreslagna bestämmelserna på annat sätt än som information om undragandemöjligheter. Även Sparbanksgruppen AB framför motsvarande synpunkter. Företagens Uppgiftslämnardelegation och Sveriges Försäkringsförbund avstyrker förslaget. De menar att bestämmelser av detta slag ger påtaglig effekt först när ett större antal länder, t.ex. genom samordning inom EG, ställer samma krav på kontrolluppgifter från det egna landets och andra länders banker. Sveriges Industriförbund anser att behovet av utländska kontrolluppgifter bör tillgodoses genom handräkningsavtal. Finansbolagens Förening menar att ett flertal länder kan antas vara helt ovilliga att fullgöra förpliktelserna och att undantagen från regeln därför kommer att fungera som huvudregel.

Skälen för mitt förslag: Enligt 6 § betalningslagen får en svensk juridisk person eller en fysisk person som är bosatt i Sverige inte sätta in medel på ett eget inlåningskonto i utlandet. I 2 § förordningen om betalningar till och från utlandet finns vissa undantag från detta förbud. Undantag görs t.ex. för den som äger bostad i utlandet om betalningarna avser drift- och underhållskostnader för bostaden och för den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där, allt under förutsättning att den högsta behållningen på kontot inte överstiger 50 000 kr. För personer som vistas i utlandet och behöver deponera medel under vistelsen där och för utländska medborgare som vill deponera i Sverige intjänad arbetsinkomst eller liknande i hemlandet görs i dag undantag från förbudet att använda inlåningskonto i utlandet utan någon föreskrift om maximal behållning på kontot. Vidare görs undantag för den som bedriver rörelse från fast driftställe i utlandet, den som exporterar varor eller tjänster till utlandet, svenskt försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet i utlandet och svensk researrangör som bedriver verksamhet i utlandet; allt under förutsättning att betalningarna har samband med verksamheten. Slutligen görs undantag för den som i utlandet gör terminsaffärer på varubörs eller affärer med ränteterminer om betalningarna har samband med sådana affärer under förutsättning att behållningen på kontot inte överstiger vad som kan beräknas åtgå under närmaste 30-dagarsperiod.

I och med att betalningslagens bestämmelser om förbud att använda inlåningskonto i utlandet upphävs blir det möjligt även för personer som är bosatta i Sverige att placera pengar i utländska banker och liknande inrättningar. I promemorian föreslås att förbudet skall ersättas med bestämmelser om skyldighet för kontohavaren att lämna ett medgivande till insyn på kontot och att ge in en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att lämna kontrolluppgift.

Taxeringen av fysiska personer som inte bedriver näringsverksamhet bygger i hög grad på kontrolluppgifter. Det ligger i sakens natur att man vad gäller kapitalinkomster från utlandet bör sträva efter att få uppgifter till ledning för taxeringen som så nära som möjligt överensstämmer med vad som lämnas beträffande motsvarande inkomster i Sverige.

Flera remissinstanser tvivlar på den föreslagna ordningens effektivitet i kontrollhänseende. Jag har förståelse för detta. Ett kontrollsystem som för att träda i funktion förutsätter aktivitet från den skattskyldiges sida uppfyller knappast de krav man normalt brukar ställa på en effektiv kontroll. Jag har redan tidigare (avsnitt 3.1) redogjort för varför jag - trots det föreslagna systemets brister - anser det väsentligt att en ordning införs som möjliggör att kontrolluppgifter lämnas på avkastningen på kapital i utlandet. Jag föreslår därför att en skyldighet att lämna medgivande till insyn och en förbindelse från den utländska kontoföraren i enlighet med promemorians förslag införs.

I promemorian föreslås att förbindelse inte behöver inges för den som äger fastighet eller bostad i utlandet om kontot används för betalning av drift- eller underhållskostnader eller för att ta emot intäkter rörande fastigheten eller bostaden, för den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där, för den som vistas i utlandet om kontot avser deponering av medel under vistelsen samt för den som är utländsk medborgare om kontot avser deponering i hemlandet av arbetsinkomst eller liknande ersättning som är intjänad i Sverige. För de nämnda kategorierna skattskyldiga görs undantag från skyldigheten att lämna förbindelse beträffande kontrolluppgift, om behållningen på kontot inte överstiger motvärdet till 50 000 kr. Det föreslås också att Riksskatteverket skall få medge dispens från att ge in förbindelse om det föreligger särskilda skäl. Slutligen föreslås att undantag från att lämna medgivande till insyn på kontot och skriftlig förbindelse skall gälla för den som bedriver näringsverksamhet om behållningen på kontot utgör tillgång i verksamheten och för inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning skall vidarebefordra kontrolluppgifter om avkastning.

Jag ansluter mig även till förslagen i denna del. Den beloppsgräns som föreslås bör dock enligt min mening avse den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton i det ifrågavarande landet.

Förslagen föranleder införandet av en ny paragraf, 3 kap. 22 a §, i LSK.

Mitt förslag: En fysisk person är skyldig att lägga utländska fondpapper i depå hos valutahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller för dödsbo.

Deponeras eller kontoförs fondpapperen hos ett utländskt institut skall den skattskyldige lämna ett medgivande till insyn i depån eller på kontot samt inge en skriftlig förbindelse från det utländska institutet att automatiskt lämna kontrolluppgifter till Riksskatteverket beträffande avkastningen. Undantag från skyldigheten att lämna medgivande till insyn på kontot och inge förbindelse gäller i fråga om depåer och konton i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om avkastningen.

Riksskatteverket får medge undantag från skyldigheten att ge in en förbindelse från ett utländskt institut att lämna kontrolluppgift om det finns särskilda skäl.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med mitt.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna framför likartade synpunkter på det föreslagna depåkravet som på förslaget vad gäller inlåningskonton i utlandet. *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* avstyrker ett depåkrav för utländska fondpapper av det skälet att svenska placerare därigenom påtvingas kostnader för depån. Förbundet gör gällande att förslaget strider mot kapitalliberaliseringsdirektivet genom att förvärv av utländska fondpapper diskrimineras gentemot förvärv av svenska fondpapper.

Skälen för mitt förslag: I promemorian föreslås en skyldighet att förvara utländska fondpapper i depå när det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system. Vidare föreslås att den skattskyldige skall lämna medgivande till insyn i depån eller på kontot och en förbindelse från det utländska institutet att lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket beträffande avkastningen.

Som jag nyss sagt bygger taxeringen i Sverige i stor utsträckning på kontrolluppgiftsskyldighet. Det är som jag tidigare understrukit bl.a. från likformighetssynpunkt angeläget att kontrolluppgifter lämnas även för avkastning på utländska fondpapper. Jag ställer mig därför bakom promemorians förslag och föreslår att i en ny paragraf, 3 kap. 27 a § LSK, införs regler om skyldighet att lägga utländska fondpapper i depå samt att lämna medgivande till insyn i depån eller, vad gäller fondpapper i ett kontobaserat system, på kontot och en förbindelse från det utländska institutet att lämna kontrolluppgift om avkastningen.

Mitt förslag: Bestämmelsen om skyldighet att lämna kontrolluppgift i 3 kap. 50 § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter justeras så att den omfattar var och en som på uppdrag av fysisk person eller dödsbo förmedlar betalningar till eller från utlandet överstigande 50 000 kr.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med mitt.

Remissinstanserna: *Riksbanken* ifrågasätter om t.ex. en privatperson som vid något enstaka tillfälle förmedlar en betalning åt en bekant i samband med en utlandsresa bör vara skyldig att lämna kontrolluppgift om detta. Enligt *Riksbanken* kan det finnas uppenbara svårigheter att få regeln efterlevd.

Skälen för mitt förslag: I 3 kap. 50 § LSK finns bestämmelser om att valutahandlare skall lämna kontrolluppgift avseende varje betalning på mer än 50 000 kr som han förmedlat till eller från utlandet samt beträffande mindre betalningar, om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kr. Med valutahandlare avses enligt 1 § betalningslagen auktoriserad valutahandlare enligt riksbankslagen. Skyldigheten för valutahandlare att lämna kontrolluppgifter syftar till att ge skattemyndigheterna underlag för skattekontroll som i någon mån motsvarar de kontrolluppgifter av olika slag som tredje man måste lämna om rent inhemska förhållanden. Bestämmelserna i 3 kap. 50 § LSK bygger på att betalningar till och från utlandet överstigande 50 000 kr kanaliseras genom valutahandlare.

Jag har nyss föreslagit att den obligatoriska kanaliseringen av betalningar till och från utlandet genom valutahandlare skall slopas. Kontrolluppgiftsskyldigheten bör därför i fortsättningen omfatta även andra som förmedlar betalningar till eller från utlandet. Det förhållandet att förmedling sker enbart vid något enstaka tillfälle bör enligt min mening inte befria från skyldighet att lämna kontrolluppgift.

Mitt förslag i den här frågan föranleder ändringar i 3 kap. 50 § LSK.

Mitt förslag: Det lagstöd som nu finns i 12 § betalningslagen för Riksbanken att i föreskrifter ange vilka transaktioner med utlandet som måste anmälas till Riksbanken och att förelägga den som försummar sådan uppgiftsskyldighet vite flyttas över till riksbankslagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: *Riksbanken* instämmer i att ett lagstöd måste bibehållas för att möjliggöra fortsatt statistikinsamling och godtar förslaget att flytta bestämmelserna om uppgiftsskyldighet från betalningslagen till riksbankslagen. Däremot anser Riksbanken att begreppet valutatransaktion är alltför svårtolkat och oprecist för att komma till fortsatt användning. Enligt Riksbanken vore det lägligt att arbeta om bestämmelsen och direkt ange att uppgiftsskyldigheten skall omfatta de uppgifter som behövs som underlag för betalningsbalansstatistiken. *Företagens Uppgiftslämnardelegation* och *Försäkringsförbundet* ifrågasätter förslaget att reglera uppgiftsskyldigheten till Riksbanken i riksbankslagen. I stället bör övervägas att reglera denna verksamhet som hos statliga myndigheter, dvs. lagen (1992:889) om den officiella statistiken med följd författningar bör göras tillämplig när det gäller Riksbankens betalningsbalansstatistik. Även *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Sveriges Föreningsbank* förespråkar att lagen om den officiella statistiken som gäller myndigheter under regeringen skall göras tillämplig på Riksbanken. De framhåller att det är av synnerlig vikt att uppgiftslämnandet blir så enkelt och så lite kostnadskrävande som möjligt. *Statistiska centralbyrån* framhåller att ett genomförande av förslagen i promemorian kan komma att urholka underlaget för betalningsbalansstatistiken och att man för att bibehålla statistikens kvalitet måste hämta uppgifterna på annat sätt, t.ex. genom enkäter till de företag m.fl. som utför utrikestransaktioner. Enligt *Statistiska centralbyråns* uppfattning behöver detta inte medföra att statistikens kvalitet försämras. *Sparbanksgruppen*, *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Sveriges Föreningsbank*, *Företagens Uppgiftslämnardelegation* och *Försäkringsförbundet* anser att uppgifter som lämnas till Riksbanken skall användas endast för statistik och således inte får lämnas till skattemyndigheten.

Skälen för mitt förslag: Enligt 12 § betalningslagen får Riksbanken meddela föreskrifter om skyldighet för den som för egen eller någon annans räkning har gjort en valutatransaktion att om transaktionen lämna de uppgifter och visa upp de handlingar som behövs för Riksbankens statistik. I promemorian föreslås att det också i fortsättningen bör föreligga en skyldighet i dessa avseenden. Bestämmelserna föreslås införda i riksbankslagen.

Riksbanken framhåller att bestämmelser om uppgiftsskyldighet för Riksbankens statistik som riktar sig till allmänheten inte helt naturligt hör hemma i riksbankslagen, som reglerar Riksbankens verksamhet och i många avseenden kan jämföras med de instruktioner som gäller för myndigheter under regeringen. Riksbanken har dock godtagit förslaget med hänsyn till att det är svårt att hitta någon bra alternativ lösning för placeringen av bestämmelserna.

Även jag ansluter mig till förslaget. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet bör föras in i ett nytt andra stycke i 22 § riksbankslagen.

Eftersom inget hinder kommer att finnas mot att anlita utländska förmedlare som inte står under svensk jurisdiktion bör i fortsättningen uppgifterna också få begäras av den för vars räkning betalningen verkställs när en betalningsförmedlare har anlåtats.

Flera remissinstanser ifrågasätter om inte lagen om den officiella statistiken bör göras tillämplig på Riksbanken. Lagen är tillämplig på myndigheter under regeringen. Riksbanken är inte en sådan myndighet. Det är tveksamt om alla de uppgifter som Riksbanken behöver för sin betalningsbalansstatistik omfattas av den uppgiftsskyldighet som föreskrivs i lagen. Jag anser det därför inte ändamålsenligt att låta lagen om den officiella statistiken vara tillämplig på Riksbanken.

En del remissinstanser förespråkar att uppgifter som lämnas till Riksbanken endast skall användas för betalningsbalansstatistiken och således inte tillhandahållas skattemyndigheten. Jag delar inte den uppfattningen. Den nyss avskaffade valutaregleringen användes med riksdagens godkännande i skattekontrollsyfte. När betalningslagen infördes beslutades att uppgifter som lämnades till Riksbanken skulle få tillhandahållas skattemyndigheterna för kontroll av skatter och avgifter. Föredragande statsråd angav som skäl att de uppgifter som behövs för skattekontrollen i huvudsak är av samma slag som de som behöver lämnas till Riksbanken för statistikändamål och framhöll att det från administrativ synpunkt var en stor fördel för såväl uppgiftslämnarna som myndigheterna att hos bankerna samordna insamlandet av uppgifterna. Enligt min mening talar dessa skäl starkt för att bibehålla den nuvarande ordningen.

Mitt förslag: Den som anlitar någon för att förmedla en betalning till eller från utlandet skall vara skyldig att lämna vissa uppgifter till förmedlaren. Bestämmelser om detta införs i riksbankslagen och lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Promemorians förslag: Överensstämmer med mitt, dock med den skillnaden att bestämmelsen om uppgiftsskyldighet till förmedlare föreslås införd endast i riksbankslagen.

Remissinstanserna: *Sparbanksgruppen, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen* och *Sveriges Föreningsbank* anser att bestämmelsen, som bl.a. har till uppgift att tillförsäkra den som är skyldig att lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 50 § LSK nödvändiga uppgifter, i stället borde införas i LSK.

Skälen för mitt förslag: För att tillförsäkra betalningsförmedlare de uppgifter de behöver för att fullgöra sin uppgiftsskyldighet till skattemyndigheter och Riksbanken föreskrivs i 5 § betalningslagen en skyldighet för den för vars räkning betalningen görs att lämna vissa uppgifter till betalningsförmedlaren. I promemorian föreslås att en sådan skyldighet skall finnas kvar även efter ett upphävande av betalningslagen och en bestämmelse om detta placeras i riksbankslagen.

Några remissinstanser anser att bestämmelsen hellre bör placeras i LSK än i riksbankslagen.

Uppgiftsskyldigheten avser att tillförsäkra betalningsförmedlaren de uppgifter denne behöver för att kunna fullgöra sin skyldighet att lämna uppgifter dels enligt 3 kap. 50 § LSK till skattemyndigheten, dels enligt 22 § riksbankslagen till Riksbanken. *Lagrådet* anser av både principiella och praktiska skäl att uppgiftsskyldigheten för uppdragsgivaren bör regleras, såvitt rör skattelagstiftningen i LSK och beträffande valutalagstiftningen i riksbankslagen. Jag delar *Lagrådets* uppfattning. Bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till betalningsförmedlaren bör därför tas in i 3 kap. 50 § LSK och 22 § riksbankslagen.

Mitt förslag: Den som inte följer Riksbankens föreskrifter beträffande uppgiftsskyldighet om transaktioner med utlandet skall kunna straffas med böter. Detsamma gäller den som inte fullgör sin skyldighet att lämna uppgifter till betalningsförmedlare.

Skattemyndigheten skall få förelägga den som inte lämnar medgivande till insyn eller förbindelse att lämna kontrolluppgifter beträffande avkastningen på depå eller konto i utlandet att avsluta depån eller kontot.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med mitt. I promemorian föreslås dock inte någon ändring av ansvarsbestämmelserna i LSK.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* anser inte att underlåten uppgiftsskyldighet bör ha en sanktion i form av straff. I stället bör föreskrivas att transaktionen inte får förmedlas om kunden inte lämnar de angivna uppgifterna.

Skälen för mitt förslag: Underlåtenhet att lämna uppgifter om transaktioner med utlandet enligt Riksbankens föreskrifter har enligt 13 § betalningslagen medfört straffansvar. Skyldigheten att till Riksbanken lämna uppgifter om valutatransaktioner föreslås nu reglerad i 22 § riksbankslagen (se avsnitt 3.5). Den bör även fortsättningsvis vara straffsanktionerad. Jag föreslår därför att en motsvarighet till 13 § betalningslagen överförs till 53 § riksbankslagen.

Jag har i det föregående föreslagit att det i riksbankslagen och LSK införs bestämmelser om att den som anlitar någon för att förmedla en betalning till eller från utlandet skall vara skyldig att lämna vissa uppgifter till förmedlaren för att denne skall kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet. Den motsvarighet till bestämmelserna som finns i 5 § betalningslagen är enligt 13 § samma lag straffsanktionerad.

Några remissinstanser anser att följderna av underlåtenhet, i stället för straff för den som underlåter att lämna uppgifter, bör vara att transaktionen inte får förmedlas.

Genom att straff kan ådömas den som underlåter att fullgöra skyldighet beträffande kontrolluppgift eller att iaktta av Riksbanken föreskriven skyldighet att lämna uppgifter eller visa upp handlingar, finns i dag ett indirekt förbud mot att ta emot förmedlingsuppdrag utan att försöka hämta in de uppgifter som skall rapporteras angående transaktionen.

Enligt vad som framkommit vid remissbehandlingen behöver betalningsförmedlare ofta, i synnerhet vid betalningar från utlandet, i efterhand genom förfrågningar hos betalningsmottagaren komplettera med uppgifter som skall lämnas enligt Riksbankens föreskrifter. Att föreskriva att böter skall ådömas den som förmedlar ett betalningsuppdrag utan att kunden lämnar de angivna uppgifterna medför att förmedlaren inte utan risk kan verkställa ett uppdrag förrän uppgifterna lämnats. Med hänsyn till detta förhållande förefaller en bestämmelse av det slag *Bankföre-*

ningen m.fl. föreslagit kunna vålla svårigheter för betalningsförmedlarna. Jag föreslår därför ingen sådan regel. Däremot anser jag att den nuvarande ordningen, där den som anlitar en förmedlare kan straffas om han underlåter att lämna föreskrivna uppgifter till förmedlaren, bör bibehållas. Den underlättar för betalningsförmedlarna att faktiskt få in uppgifterna. Jag föreslår därför att i 53 § riksbankslagen och 4 kap. 7 § LSK införs sanktioner i detta avseende.

Om den skattskyldige inte lämnat medgivande till insyn på konto eller lämnat förbindelse angående kontrolluppgift beträffande utländskt konto eller depå i utlandet, bör skattemyndigheten få förelägga honom att avsluta kontot eller depån. Om han har utverkat en förbindelse från en bank som inte lever upp till sitt åtagande bör detsamma gälla. Bestämmelser om detta bör tas in i ett nytt andra stycke i 3 kap. 64 § LSK. Föreläggandet får enligt 4 kap. 5 § LSK förenas med vite.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att lämna kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande kan enligt 4 kap. 8 § LSK dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Denna bestämmelse är således tillämplig om en valutahandlare underlåter att lämna kontrolluppgift som avses i 3 kap. 50 § samma lag och bör i framtiden gälla för alla slags förmedlare som försummar sin uppgiftsskyldighet.

3.8 Ekonomiska och administrativa konsekvenser

De förslag som jag lagt fram i det föregående innebär visst merarbete för Riksskatteverket. Verket skall ta emot medgivanden om insyn och förbindelser om att lämna kontrolluppgift, ta emot kontrolluppgifter och se till att de överförs till skattemyndigheterna, kontrollera att kontrolluppgifter kommer in och medge undantag från skyldigheten att ge in förbindelser om att lämna kontrolluppgift.

Eftersom antalet utlandsplaceringar är okänt och det är svårt att förutse hur många som kommer att lämna in medgivanden och förbindelser är det vanskligt att bedöma omfattningen av merarbetet. Jag utgår dock från att det merarbete som uppkommer inte blir av större omfattning än att det kan skötas av Riksskatteverket inom ramen för tillgängliga resurser.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom Finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.,
 2. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
 3. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.
- Lagrådet har granskat lagförslagen.

5 Författningskommentarer

Prop. 1992/93:65

5.1 Lagen om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Betalningslagen upphör att gälla vid utgången av år 1992.

5.2 Lagen om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

3 kap.

22 §

Valutahandlare och värdepappersinstitut skall liksom tidigare lämna kontrolluppgifter. Orden "utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper" i *första stycket punkt 6* byts ut mot "utländskt fondpapper". Begreppet fondpapper definieras i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Med fondpapper jämställs i LSK rättigheter och skyldigheter som anknyter till fondpapper.

I *andra stycket* ersätts begreppet värdepapper med fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper.

22 a §

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I *första stycket* ges regler som syftar till att ge de svenska skattemyndigheterna samma information beträffande tillgångar som fysiska personer och dödsbon placerar i utländska banker som beträffande deras placeringar i svenska banker.

Begreppet bosatt i Sverige har samma innebörd som i kommunal-skattelagen (1928:370). Där anges i punkt 1 av anvisningarna till 53 § vem som räknas som bosatt i Sverige och likställd härmed.

Som förutsättning för att få inneha ett inlåningskonto i utlandet anges att kontohavaren skall till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn på kontot samt en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket.

Begreppet insyn inkluderar uppgifter om transaktioner och behållning på kontot, t.ex. kontokurant.

Av *andra stycket* framgår vilka uppgifter som skall anges på kontrolluppgiften.

I *tredje stycket* görs undantag för vissa av de kategorier som enligt nuvarande bestämmelser i betalningsförordningen tillåts använda inlåningskonton i utlandet. Förutsättningen är att den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton i det ifrågavarande landet inte överstiger motvärdet till 50 000 kr. För dem som nämns under punkterna 3 och 4 innebär detta en uppstramning i förhållande till vad som gällt hittills. T.ex. kan utländska medborgare med stöd av betalningsförordningen redan ha inlåningskonton i utlandet där behållningen överstiger 50 000 kr. För dessa sägs i övergångsbestämmelsen att

medgivande till insyn och förbindelse från den utländska kontoföraren skall ha lämnats före den 1 juli 1993.

I *fjärde stycket* sägs vidare att Riksskatteverket i andra fall får medge undantag från kravet att utverka förbindelse att lämna kontrolluppgifter. Skäl för dispens kan föreligga om den skattskyldige behöver använda sig av ett inlåningskonto i det främmande landet och penninginrättningen där enligt lag är förhindrad att åta sig kontrolluppgiftsskyldighet. Riksskatteverkets beslut i dispensärendet får inte överklagas (4 kap. 6 § LSK). Om den skattskyldige underlåter att följa bestämmelserna i denna paragraf kan han enligt de nya bestämmelser som föreslås i 3 kap. 64 § LSK föreläggas att avsluta kontot. Föreläggandet får enligt 4 kap. 5 § LSK förenas med vite.

Undantag från bestämmelserna om medgivande till insyn och förbindelse från utländskt institut görs i *femte stycket* för inlåningskonton där behållningen utgörs av medel som används i näringsverksamhet samt för det fall kontot öppnats hos ett institut i en stat som enligt handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning skall vidarebefordra tillgängliga kontrolluppgifter om avkastning som utbetalas till eller gottskrivs personer bosatta i Sverige till svenska skattemyndigheter (jfr artikel 11 i det nordiska handräckningsavtalet, SFS 1990:226).

27 §

Jfr ändringarna av 22 §.

27 a §

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Utländska fondpapper skall läggas i depå hos valutahandlare eller värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system. Med valutahandlare avses den som av Riksbanken auktoriserats för sådan verksamhet. För verksamheten krävs tillstånd av Sveriges riksbank (22 b § lagen om Sveriges riksbank). Ett värdepappersinstitut är ett företag som fått Finansinspektionens tillstånd att bedriva värdepappersrörelse i Sverige (1 kap. 2 § lagen [1991:981] om värdepappersrörelse). Med ett motsvarande utländskt institut avses ett institut som erhållit tillstånd i sitt hemland att bedriva handel med valuta eller värdepapper.

Om fondpapperen deponeras eller kontoförs i utlandet måste den skattskyldige lämna medgivande till insyn på depån/kontot samt en förbindelse från den utländska depositarien/kontoföraren att lämna kontrolluppgifter till Riksskatteverket. Bestämmelser i detta hänseende har tagits in i *andra stycket*.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller enbart fysiska personer och dödsbon eftersom juridiska personer som regel är bokföringsskyldiga och därför kan kontrolleras på annat sätt än genom kontrolluppgifter.

I *tredje stycket* anges vilka uppgifter som skall tas upp i kontrolluppgiften.

Riksskatteverket får enligt *fjärde stycket* ge dispens från skyldigheten att ge in en förbindelse från det utländska institutet om att årligen lämna kontrolluppgift. Har den skattskyldige särskilda skäl för att deponera eller kontoföra fondpapperen i det främmande landet och är institutet i fråga enligt lag förhindrat att åta sig kontrolluppgiftsskyldighet kan skäl för dispens föreligga. Att Riksskatteverkets beslut i ett dispensärende inte får överklagas framgår av 4 kap. 6 § LSK. Om den skattskyldige underlåter att följa bestämmelserna i denna paragraf kan han enligt de nya bestämmelser som föreslås i 3 kap. 64 § LSK föreläggas att avsluta depån/kontot. Föreläggandet får enligt 4 kap. 5 § LSK förenas med vite.

Undantag från bestämmelserna om medgivande till insyn och förbindelse från utländskt institut görs enligt *femte stycket* för det fall institutet ligger i en stat som enligt handräkningsavtal med Sverige utan särskild framställning skall vidarebefordra tillgängliga kontrolluppgifter om avkastning som utbetalas till eller gottskrivs personer bosatta i Sverige till svenska skattemyndigheter (jfr artikel 11 i det nordiska handräkningsavtalet, SFS 1990:226).

50 §

I *första stycket* har kontrolluppgiftsskyldigheten utvidgats till att gälla alla som för en fysisk persons eller ett dödsbos räkning förmedlar en betalning till eller från utlandet.

Lagrådet har beträffande begreppet förmedla anfört bl.a. att någon definition av vad som avses med att någon "förmedlat" en betalning inte ges vare sig i lagtexten eller i motiven. Lagrådet utgår från att den som varit mellanhand vid en valutatransaktions genomförande får anses ha förmedlat en betalning även om medverkan avsett endast ett enstaka tillfälle. Jag har inte någon annan uppfattning än Lagrådet.

En definition av *betalning till och från utlandet* har tagits in i ett nytt *andra stycke*. Den har hämtats från 1 § betalningslagen. Stycket har i förhållande till lagrådsremissens förslag fått en något annorlunda utformning. Även överföring till ett eget konto i utlandet utgör en betalning till utlandet. Begreppet bosatt i Sverige har samma innebörd som i kommunalskattelagen (1928:370). Där anges i punkt 1 av anvisningarna till 53 § vem som räknas som bosatt i Sverige och likställd härmed.

I ett nytt *tredje stycke* har en bestämmelse införts om uppgiftsskyldighet för den som har anlitat någon för att förmedla en betalning. Uppgifterna skall lämnas i samband med förmedlingen. Bestämmelsen har på *Lagrådets* inrådan flyttats från det i lagrådsremissen föreslagna tredje stycket i 22 § riksbankslagen.

64 §

I ett nytt *andra stycke*, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, sägs att skattemyndigheten får förelägga en skattskyldig att avsluta ett konto eller en depå om han inte följer bestämmelserna i 22 a eller 27 a § LSK eller om det utländska institutet inte fullföljer sitt

åtagande att lämna kontrolluppgifter. Att förelägganden får förenas med vite framgår av 4 kap. 5 § LSK. Prop. 1992/93:65

4 kap.

7 §

I *första stycket* har tillägg gjorts för den som underlåter att lämna sådana uppgifter som anges i 3 kap. 50 § tredje stycket. Tillägget föranleds av att *Lagrådet* ansett att den uppgiftsplikt som gäller för uppdragsgivare i syfte att tillförsäkra betalningsförmedlaren de uppgifter denne behöver för att kunna fullgöra sin skyldighet att lämna uppgifter till skattemyndigheten, bör regleras i LSK och inte i riksbankslagen, vilket föreslagits i lagrådsremissen.

Övergångsbestämmelsen

I fråga om inlåningskonto i utlandet som öppnats före lagens i-kraftträdande med stöd av bestämmelserna i betalningslagen skall medgivande till insyn på kontot och förbindelse från den utländska kontoföraren lämnas till Riksskatteverket före den 1 juli 1993.

Lagrådet har anfört att det av bestämmelsen klart bör framgå att olovligen öppnade inlåningskonton inte omfattas av övergångsbestämmelsen. Stadgandet har utformats enligt *Lagrådets* förslag.

5.3 Lagen om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

22 §

I ett nytt *andra stycke* har införts ett bemyndigande för Riksbanken att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet och att använda vitesföreläggande för att tvinga fram sådana uppgifter. Bestämmelsen har med vissa justeringar hämtats från betalningslagen (12 §). Justeringarna möjliggör för Riksbanken att hämta uppgifter direkt från den för vars räkning en valutatransaktion utförts även om förmedlare anlitas. Uppgiftsskyldigheten avser de uppgifter som Riksbanken behöver som underlag för sin betalningsbalansstatistik.

I ett nytt *tredje stycke* har en motsvarighet till 5 § betalningslagen införts för att tillförsäkra den som skall lämna uppgifter till Riksbanken underlag för uppgiftslämnandet. Uppgifterna skall lämnas i samband med förmedlingen. Stycket har utformats med hänsyn till att *Lagrådet* ansett att regler som gäller skattelagstiftningen inte skall placeras i riksbankslagen.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I *första stycket* har tillagts en bestämmelse om straff för den som underlåter att följa Riksbankens föreskrifter om uppgiftsskyldighet. Bestämmelsen har hämtats från betalningslagen (13 § 7 och 14 §).

55 §

Ändringen är en direkt följd av att betalningslagen föreslås slopad.

6 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.,
2. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
3. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

1 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m. skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

dels att 3 kap. 22, 27, 50 och 64 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 64 § skall ha följande lydelse,

dels att det i 3 kap. skall införas två nya paragrafer, 22 a och 27 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 22 §¹

Kontrolluppgift om ränta och fordran skall lämnas av

1. Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,
2. den som yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande,
3. den som gett ut skuldförbindelse för den allmänna marknaden,
4. förening som från medlemmar mottagit pengar för förräntning,
5. Riksgäldskontoret i fråga om statens premieobligationer,
6. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper* förvaras i depå eller kontoförs *enligt lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.*

6. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländskt fondpapper* förvaras i depå eller kontoförs.

Med fondpapper avses aktier och obligationer samt sådana andra deläggarrätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, andel i värdepappersfond och aktieägares rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis). Med fondpapper jämställs rättigheter och skyldigheter som anknyter till sådana fondpapper som nyss nämnts.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) och den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande *värdepapper* oavsett om ränta utgått. Kontrolluppgiften

Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) och den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande *fondpapper* oavsett om ränta utgått. Kontrolluppgiften

¹Senaste lydelse 1991:1834.

skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i 57 § andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång.

22 a §

Fysisk person som öppnar ett inlåningskonto i utlandet eller som vid inflyttning till Sverige har ett sådant konto skall till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn på kontot samt en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket. Kontrolluppgiften skall ta upp namn och postadress till kontohavaren, dennes personnummer samt ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Om den högsta sammanlagda behållningen på kontot inte överstiger motvärdet till 50 000 kronor, behöver sådan förbindelse som avses i första stycket inte lämnas av

1. den som äger fastighet eller bostad i utlandet och kontot används för att verkställa betalning av drift- eller underhållskostnader för fastigheten eller bostaden eller

för mottagande av intäkter från fastigheten eller bostaden,

2. den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där,

3. den som vistas i utlandet om beloppet avser endast deponering av medel under vistelsen,

4. den som är utländsk medborgare om beloppet avser deponering i hemlandet av sådan arbetsinkomst eller liknande ersättning som är intjänad i Sverige.

I andra fall än som avses i andra stycket får Riksskatteverket medge unantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som bedriver näringsverksamhet, om behållningen på kontot utgör en tillgång i verksamheten. De gäller heller inte i fråga om inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om avkastningen på tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut som utbetalas till eller gottskrivs personer som är bosatta i Sverige.

27 §²

Kontrollavgift om utdelning och innehav skall lämnas av

1. den som utbetalt utdelning på aktie i svenskt aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen (1987:618),

2. förvaringsinstitut som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och som utbetalt utdelning på andel i svensk värdepappersfond,

²Senaste lydelse 1991:1002.

3. fondbolag som avses i 1 § lagen om värdepappersfonder och som förvaltar svensk värdepappersfond,

4. den som utbetalt utdelning från utländsk juridisk person, om utdelningen utbetalats genom Värdepapperscentralen VPC Aktiebolags försorg,

5. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper* förvaras i depå eller kon-
toförs *enligt bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.*

5. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *fondpapper som emitterats av en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige* förvaras i depå eller kon-
toförs.

Kontrolluppgift skall lämnas för

a) fysisk eller juridisk person som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället och

b) fysisk person som hos den uppgiftsskyldige varit antecknad som innehavare av aktie eller andel i värdepappersfond eller utländsk juridisk person eller utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper.

Kontrolluppgift enligt andra stycket a skall ta upp utbetald utdelning och avdragen preliminär skatt samt i förekommande fall uppgift om utdelningen avser sådan utbetalning som avses i punkt 2 tredje stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370) eller 3 § 1 mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Kontrolluppgift enligt andra stycket b skall ta upp innehavet vid årets utgång.

27 a §

*Den som innehar fondpapper som emitterats av en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige skall, om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos valuta-
handlare, värdepappersinstitut eller motsvarande institut i utlandet. Detsamma gäller den som innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person eller en fysisk person som är bosatt i Sverige, om emissionen särskilt riktats till utlandet.*

Deponeras eller kontoförs fondpapperen i utlandet skall den skattskyldige till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depån eller på kontot samt en skriftlig förbindelse från det

utländska institut som för depån eller kontot att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer samt utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår. Riksskatteverket får medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i andra stycket om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i andra och tredje styckena gäller inte i fråga om depåer eller konton i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om avkastningen på värdepapper som kontoförs eller förvaras i depå som betalas ut till personer som är bosatta i Sverige.

50 §³

Valutahandlare skall lämna kontrolluppgift för fysisk person för vilken valutahandlaren förmedlat betalning till eller från utlandet. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 50 000 kronor. Upplysning skall lämnas om vad betalningen avser och vilket land betalningen verkställts till eller tas emot från samt vid betalning till utlandet namn på betalningsmottagaren. Detsamma gäller mindre betalningar om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kronor.

Kontrolluppgift skall lämnas av den som för fysisk person förmedlat betalning till eller från utlandet. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 50 000 kronor. Upplysning skall lämnas om vad betalningen avser och vilket land betalningen verkställts till eller tas emot från samt vid betalning till utlandet namn på betalningsmottagaren. Detsamma gäller mindre betalningar om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kronor.

³Senaste lydelse 1990:752.

Med betalning till utlandet avses betalning direkt eller indirekt från en person som är bosatt i Sverige till en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige. Med betalning från utlandet avses betalning till en person som är bosatt i Sverige direkt eller indirekt från en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige.

Föreläggande att fullgöra uppgiftsskyldighet

Föreläggande att fullgöra uppgiftsskyldighet m.m.

64 §

Har kontrolluppgift eller sammandrag av kontrolluppgifter inte lämnats eller inte upprättats enligt föreskrifterna i detta kapitel, får skattemyndigheten förelägga den uppgiftsskyldige att lämna eller komplettera uppgifterna.

Om skattskyldig inte lämnat medgivande till insyn på och förbindelse angående kontrolluppgift beträffande utländskt konto eller depå i utlandet på sätt som anges i 3 kap. 22 a eller 27 a § eller om det utländska institutet inte fullgör sitt åtagande, får skattemyndigheten förelägga honom att avsluta det utländska kontot eller depån.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993. Har en person som är bosatt i Sverige inlåningskonto i utlandet som öppnats före den 1 januari 1993 skall medgivande till insyn på kontot och förbindelse från den utländska penninginrättning som anlåtats att lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 22 a § lämnas till Riksskatteverket före den 1 juli 1993.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 22, 53 och 55 §§ lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Efter anmodan av Riksbanken skall ett kreditinstitut till Riksbanken lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna.

Den som har utfört eller givit någon annan i uppdrag att utföra en valutatransaktion är skyldig att lämna de uppgifter och visa upp de handlingar beträffande transaktionen som behövs för Riksbankens statistik. Riksbanken meddelar närmare föreskrifter härom. Om någon inte fullgör föreskriven skyldighet får Riksbanken förelägga honom vite.

Den som anlitar någon för förmedling av en valutatransaktion är skyldig att till den som förmedlar transaktionen uppge sitt personnummer eller organisationsnummer, vad betalningen avser och vilket land betalningen går till eller kommer från samt namn på betalningsmottagare i utlandet, om den som förmedlat transaktionen är uppgiftsskyldig enligt andra stycket eller enligt 3 kap. 50 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

53 §²

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 22 § skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 22 § eller underlåter att lämna uppgifter eller visa upp handlingar på sätt föreskrivs med stöd av nämnda para-

¹ Senaste lydelse 1990:751.

² Senaste lydelse 1990:751.

graf skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. *Om ett vite har förelagts med stöd av 22 § andra stycket, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.*

Den som bedriver valutahandel utan tillstånd skall dömas till böter eller fängelse högst sex månader.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

55 §³

Åtal mot vice riksbankschef för brott som han begått i utövningen av sin tjänst får beslutas endast av finansutskottet eller av fullmäktige. Detta gäller dock inte i fråga om brott som begåtts i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1990:749) om valutareglering och lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Åtal mot vice riksbankschef för brott som han begått i utövningen av sin tjänst får beslutas endast av finansutskottet eller av fullmäktige. Detta gäller dock inte i fråga om brott som begåtts i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1990:749) om valutareglering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

³ Senaste lydelse 1990:751

4 Förslag till

Förordning om upphävande av förordningen (1990:757) om betalningar till och från utlandet

Härigenom föreskrivs att förordningen (1990:757) om betalningar till och från utlandet skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 1992/93:65
Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över Finansdepartementets promemoria Ds 1992:37 avgetts av Finansinspektionen, Kommerskollegium, Riksskatteverket, Riksåklagaren, Statistiska centralbyrån, Kammarrätten i Göteborg, Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret, Sparbanksgruppen AB, Finansbolagens Förening, Värdepapperscentralen VPC AB, Sveriges Aktiesparares Riksförbund och Företagens Uppgiftsdelegation.

Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen och Sveriges Föreningsbank har avgett ett gemensamt yttrande.

Sveriges försäkringsförbund har anslutit sig till det yttrande som avgetts av Företagens Uppgiftsdelegation.

De remitterade lagförslagen

1 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m. skall upphöra att gälla vid utgången av år 1992.

2 Förslag till

Prop. 1992/93:65

Bilaga 3

Lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

dels att 3 kap. 22, 27, 50 och 64 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 64 § skall ha följande lydelse,

dels att det i 3 kap. skall införas två nya paragrafer, 22 a och 27 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

22 §¹

Kontrolluppgift om ränta och fördran skall lämnas av

1. Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,
2. den som yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande,
3. den som gett ut skuldförbindelse för den allmänna marknaden,
4. förening som från medlemmar mottagit pengar för förräntning,
5. Riksgäldskontoret i fråga om statens sparobligationer,
6. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper* förvaras i depå eller kontoförs *enligt bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.*

Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) och den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande *värdepapper* oavsett om ränta utgått. Kontrolluppgiften skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fördran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första

6. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper* förvaras i depå eller kontoförs.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) och den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande *fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper* oavsett om ränta utgått. Kontrolluppgiften skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fördran på den uppgiftsskyldige vid årets

¹ Senaste lydelse 1991:1834.

stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång.

utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i 57 § andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagd utbetalda beloppet redovisas.

22 a §

Fysisk person som är bosatt i Sverige eller svenskt dödsbo som öppnar ett inlåningskonto i utlandet eller fysisk person som vid inflyttning till Sverige har ett sådant konto, skall till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket. Medgivande och förbindelse skall lämnas efter det att kontot öppnats, inflyttning skett eller skälen för befrielse enligt tredje stycket upphört att gälla.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till kontohavaren, dennes personnummer samt ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Om den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton i visst land inte överstiger motvärdet till 50 000 kronor, behöver sådan förbindelse som avses i första stycket inte lämnas av

1. den som äger fastighet eller bostad i utlandet om kontot används för att verkställa betalning av drift- eller underhållskostnader för fastigheten eller bostaden eller för mottagande av intäkter från

fastigheten eller bostaden,

2. den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där,

3. den som vistas i utlandet om kontot avser endast deponering av medel under vistelsen,

4. den som är utländsk medborgare om kontot avser deponering i hemlandet av sådan arbetsinkomst eller liknande ersättning som är intjänad i Sverige.

I andra fall än som avses i tredje stycket får Riksskatteverket medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som bedriver näringsverksamhet, om behållningen på kontot utgör en tillgång i verksamheten. De gäller inte heller i fråga om inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handelsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om avkastningen på tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut som utbetalas till eller gottskrivs personer som är bosatta i Sverige.

27 §²

Kontrolluppgift om utdelning och innehav skall lämnas av

1. den som utbetalt utdelning på aktie i svenskt aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen (1987:618),

2. förvaringsinstitut som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och som utbetalt utdelning på andel i svensk värdepappersfond,

3. fondbolag som avses i 1 § lagen om värdepappersfonder och som förvaltar svensk värdepappersfond,

² Senaste lydelse 1991:1002.

4. den som utbetalt utdelning från utländsk juridisk person, om utdelningen utbetalats genom Värdepapperscentralen VPC Aktiebolags försorg,

5. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper* förvaras i depå eller kontoförs enligt bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

5. valutahandlare och värdepappersinstitut hos vilka *utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper* förvaras i depå eller kontoförs.

Kontrolluppgift skall lämnas för

a) fysisk eller juridisk person som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället och

b) fysisk person som hos den uppgiftsskyldige varit antecknad som innehavare av aktie eller andel i värdepappersfond eller utländsk juridisk person eller utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper.

Kontrolluppgift enligt andra stycket a skall ta upp utbetald utdelning och avdragen preliminär skatt samt i förekommande fall uppgift om utdelningen avser sådan utbetalning som avses i punkt 2 tredje stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370) eller 3 § 1 mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Kontrolluppgift enligt andra stycket b skall ta upp innehavet vid årets utgång.

27 a §

Fysisk person som är bosatt i Sverige eller svenskt dödsbo som innehar utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper skall, om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos valutahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller den som innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person, om emissionen särskilt riktats till utlandet.

Deponeras eller kontoförs fondpapperen i utlandet skall den skattskyldige till Riksskatteverket utan dröjsmål lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depån eller på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institut som för depån eller kontot att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till

Riksskatteverket. Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer samt utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Riksskatteverket får medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i andra stycket om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte i fråga om depåer eller konton i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om avkastningen på fondpapper som kontoförs eller förvaras i depå som betalas ut till personer som är bosatta i Sverige.

50 §³

Valutahandlare skall lämna kontrolluppgift för fysisk person för vilken valutahandlaren förmedlat betalning till eller från utlandet. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 50 000 kronor. Upplysning skall lämnas om vad betalningen avser och vilket land betalningen verkställs till eller tas emot från samt vid betalning till utlandet namn på betalningsmottagaren. Detsamma gäller mindre betalningar, om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kronor.

Kontrolluppgift skall lämnas av den som för fysisk person eller dödsbo förmedlat betalning till eller från utlandet. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 50 000 kronor. Upplysning skall lämnas om vad betalningen avser och vilket land betalningen verkställs till eller tas emot från samt vid betalning till utlandet namn på betalningsmottagaren. Detsamma gäller mindre betalningar, om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 50 000 kronor.

Med betalning till utlandet avses betalning direkt eller indirekt från en fysisk person som är bosatt i Sverige eller ett svenskt dödsbo till en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige. Med betalning från ut-

³ Senaste lydelse 1990:752.

landet avses betalning till en fysisk person som är bosatt i Sverige eller ett svenskt dödsbo direkt eller indirekt från en utländsk juridisk person eller en fysisk person som inte är bosatt i Sverige.

**Föreläggande att fullgöra upp-
giftsskyldighet**

**Föreläggande att fullgöra
uppgiftsskyldighet m.m.**

64 §

Har kontrolluppgift eller sammandrag av kontrolluppgifter inte lämnats eller inte upprättats enligt föreskrifterna i detta kapitel, får skattemyndigheten förelägga den uppgiftsskyldige att lämna eller komplettera uppgifterna.

Om skattskyldig inte lämnat medgivande till insyn eller gett in förbindelse angående kontrolluppgift beträffande utländskt konto eller depå i utlandet på sätt som anges i 22 a eller 27 a § eller om det utländska institutet inte fullgör sitt åtagande, får skattemyndigheten förelägga den skattskyldige att avsluta det utländska kontot eller depån.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993. Har en fysisk person som är bosatt i Sverige eller ett svenskt dödsbo inlåningskonto i utlandet som öppnats före den 1 januari 1993 skall medgivande till insyn på kontot och förbindelse från den utländska penninginrättning som anlåtats att lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 22 a § lämnas till Riksskatteverket före den 1 juli 1993.

Lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 22, 53 och 55 §§ lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 §¹

Efter anmodan av Riksbanken skall ett kreditinstitut till Riksbanken lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna.

Den som har utfört en valutatransaktion är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter och visa upp de handlingar beträffande transaktionen som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik. Detsamma gäller den för vars räkning transaktionen har utförts. Riksbanken meddelar närmare föreskrifter härom. Om någon inte fullgör föreskriven skyldighet får Riksbanken förelägga honom vite.

Om uppgiftsskyldighet föreligger enligt andra stycket eller enligt 3 kap. 50 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, skall den för vars räkning transaktionen utförts till den som förmedlat valutatransaktionen uppge sitt personnummer eller organisationsnummer, vad betalningen avser och vilket land betalningen går till eller kommer från samt namn på betalningsmottagare i utlandet.

53 §²

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 22 § skall

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 22 § eller

¹ Senaste lydelse 1990:751.

² Senaste lydelse 1990:751.

dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken.

underlåter att lämna uppgifter eller visa upp handlingar på sätt föreskrivs med stöd av nämnda paragraf skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av 22 § andra stycket, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

Den som bedriver valutahandel utan tillstånd skall dömas till böter eller fängelse högst sex månader.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

55 §³

Åtal mot vice riksbankschef för brott som han begått i utövningen av sin tjänst får beslutas endast av finansutskottet eller av fullmäktige. Detta gäller dock inte i fråga om brott som begåtts i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1990:749) om valutareglering och lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.

Åtal mot vice riksbankschef för brott som han begått i utövningen av sin tjänst får beslutas endast av finansutskottet eller av fullmäktige. Detta gäller dock inte i fråga om brott som begåtts i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1990:749) om valutareglering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

³ Senaste lydelse 1990:751.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1992-10-27

Närvarande: f.d. justitierådet Boret Palm, justitierådet Lars Å. Beckman, regeringsrådet Sigvard Holstad.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 1 oktober 1992 har regeringen på hemställan av statsrådet Bo Lundgren beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.,
2. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
3. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Ingrid Engquist.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Inledning

Den år 1990 antagna lagen om betalningar till och från utlandet m.m. innehåller bestämmelser om bl.a. krav på att förmedling av sådana betalningar skall ske genom valutahandlare, krav på att utländska fondpapper skall läggas i depå hos valutahandlare eller godkänt värdepappersinstitut samt förbud att använda eget inlåningskonto i utlandet. Dessa bestämmelser kan anses strida mot EG:s regler om fri rörlighet för kapital och tjänster och har därför bedömts inte kunna behållas vid ett tillträde till EES-avtalet. Med hänsyn härtill föreslås i lagrådsremissen att betalningslagen nu upphävs.

Ett upphävande av betalningslagen innebär att möjligheterna till skatteundandragande ökar. För att tillförsäkra staten en fortsatt skattekontroll föreslås att i stället vissa bestämmelser tas in i lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter (LSK). Bestämmelserna föreskriver skyldighet för fysisk person eller dödsbo som har inlåningskonto i utlandet att lämna Riksskatteverket ett medgivande till insyn på kontot och en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att avge kontrolluppgift. Vidare åläggs den som förvärvar utländskt fondpapper skyldighet att lägga ned detta i depå, såvida det inte är fråga om ett kontobaserat system, samt att lämna medgivande till insyn i depån eller kontot och en förbindelse om avgivande av kontrolluppgift. Det närmare syftet med bestämmelserna anges vara att åstadkomma en likformig och rättvis beskattning av kapitalinkomster i utlandet samt att därigenom också förhindra att utländska banker m.fl. får konkurrensfördelar i förhållande till svenska aktörer.

Den föreslagna ordningen bygger huvudsakligen på uppgifter från den skattskyldige och förutsätter aktivitet från dennes sida för att fungera. Kontrollen gäller i princip inte transaktioner som ingår i näringsverksamhet. Härigenom och genom ett antal ytterligare undantagsbestämmelser

är skyldigheten att lämna skriftlig förbindelse från utländsk kontoförare och kravet på kontrolluppgift väsentligt inskränkt. Vid remissbehandlingen av den till grund för remissen liggande departementspromemorian uttryckte ett flertal remissinstanser stark kritik eller i allt fall långtgående tvivel på den föreslagna ordningens effektivitet i kontrollhänseende. Föredragande statsrådet uppger i remissen att han har förståelse för kritiken men anser sig inte beredd att helt avvara regler om skattekontroll av utlandsplaceringar. Enligt statsrådet kan det också finnas skäl att genom särskilda bestämmelser markera det svenska intresset av att även i fråga om internationella förhållanden upprätthålla skattekontrollen. Det kan tilläggas att i remissen anges att en ordning motsvarande den föreslagna redan finns i Danmark. Några erfarenheter av dess tillämpning redovisas dock inte.

Enligt Lagrådets mening är det uppenbart att de föreslagna bestämmelserna inte annat än marginellt kan tillgodose det avsedda syftet med lagstiftningen. När kapitalrörelserna över gränserna avregleras torde den enda möjligheten att åstadkomma en verkligt effektiv skattekontroll av utlandsplaceringar vara ett samarbete mellan olika länders skattemyndigheter. Av remissen framgår att inom EG lagts fram förslag till direktiv om samarbete mellan medlemsländernas skattemyndigheter men att enighet om förslaget ännu inte kunnat uppnås. I avvaktan på att ett internationellt informationsutbyte på skatteområdet kan komma till stånd vill lagrådet inte motsätta sig att de föreslagna skattekontrollbestämmelserna införs. Lagrådet noterar dock att i remissen också uttalats att det — sedan bestämmelserna varit i kraft en tid — kan finnas skäl att utvärdera behovet av reglerna och om de är ändamålsenligt utformade.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

3 kap.

22 a §

Lagtexten i paragrafens första stycke kan förenklas och göras tydligare. Lagrådet föreslår att det sist i stycket anges att bestämmelserna också skall tillämpas i fråga om dödsbo och att första stycket får följande lydelse:

"Fysisk person, som är bosatt i Sverige eller som flyttar in för att bosätta sig här och öppnar eller har öppnat ett inlånskonto i utlandet, skall utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna dels ett skriftligt medgivande till insyn på kontot, dels en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till verket. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo."

Med hänsyn till att bestämmelserna också omfattar dödsbo bör i paragrafens andra stycke orden "eller organisationsnummer" fogas in efter ordet "personnummer".

Om lagrådets förslag angående första stycket i 22 a § godtas bör också i första stycket i 27 a § bestämmelsen om reglernas tillämpning i fråga om dödsbo tas in sist. Orden "den som" i styckets andra mening kan därmed förtydligas och bytas ut mot orden "om den fysiska personen". Stycket skall då lyda:

"Fysisk person, som är bosatt i Sverige och innehar utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper, skall, om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos valutahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller om den fysiska personen innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person, om emissionen särskilt riktats till utlandet. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo."

Med hänsyn till att bestämmelserna också omfattar dödsbo bör i paragrafens andra stycke orden "eller organisationsnummer" läggas till efter ordet "personnummer".

50 §

Skyldigheten att lämna kontrolluppgift avser enligt den föreslagna lydelsen inte bara valutahandlare utan envar som för en fysisk person eller för ett dödsbos räkning förmedlar en betalning. Någon definition av vad som avses med att någon "förmedlat" en betalning ges inte vare sig i lagtexten eller i motiven. Lagrådet utgår från att den som varit mellanhand vid en valutatransaktions genomförande får anses ha förmedlat en betalning även om medverkan avsett endast ett enstaka tillfälle. Om det är ändamålsenligt att uppgiftsplikten skall avse även sådana fall framstår som tveksamt. På skäl som anförts i inledningen vill Lagrådet dock inte motsätta sig den föreslagna ordningen.

Enligt 5 § betalningslagen gäller för närvarande att den som anlitar någon för att förmedla en betalning till eller från utlandet skall vara skyldig att lämna vissa uppgifter till förmedlaren. Denna uppgiftsplikt är avsedd att tillförsäkra betalningsförmedlaren de uppgifter denne behöver för att kunna fullgöra sin skyldighet att lämna uppgifter dels enligt 3 kap. 50 § LSK till skattenmyndigheterna och dels enligt 22 § riksbankslagen till Riksbanken. Med anledning av att betalningslagen föreslås upphävd skall uppgiftsplikten gentemot förmedlaren enligt det remitterade förslaget i fortsättningen regleras endast i riksbankslagen. I förslaget har en bestämmelse i ämnet tagits upp i 22 § tredje stycket nämnda lag.

Lagrådet anser för sin del att den uppgiftsplikt för uppdragsgivare som det här gäller bör regleras, såvitt rör skattelagstiftningen i LSK och beträffande valutalagstiftningen i riksbankslagen. Såvitt gäller LSK kan den erforderliga regleringen tas in i 50 § som ett tredje stycke av följande lydelse:

"Om uppgiftsskyldighet föreligger enligt första stycket, skall den för vars räkning transaktionen utförs till den som förmedlar denna uppge sitt

personnummer eller organisationsnummer, vad betalningen avser och vilket land betalningen går till eller kommer från samt namn på betalningsmottagare i utlandet."

Med utgångspunkt i Lagrådets förslag angående ett nytt tredje stycke bör till 4 kap. 7 § första stycket i lagen fogas en särskild straffbestämmelse som bör anpassas till den ansvarsregel som i övrigt gäller enligt paragrafen. Bestämmelsen kan lämpligen lyda:

"Detsamma gäller den som underlåter att lämna i 3 kap. 50 § tredje stycket föreskrivna uppgifter."

64 §

Några förelägganden enligt första stycket kan uppenbarligen inte meddelas sådana utländska kontoförare eller institut som åtagit sig att lämna kontrolluppgifter på de sätt som sägs i de nya paragraferna 22 a och 27 a §§. Även om det kunde vara av värde att ange detta uttryckligen får det godtas att dessa kontoförare och institut inte innefattas när det i bestämmelsen talas om uppgifter "enligt föreskrifterna" i kapitlet och om "den uppgiftsskyldige".

Med viss förenkling och anpassning till vad lagrådet föreslagit i fråga om 22 a och 27 a §§ bör däremot andra stycket ändras till följande:

"Skattskyldig, som innehar utländskt konto eller depå i utlandet och som inte har lämnat medgivande till insyn eller gett in förbindelse som anges i 22 a eller 27 a §, får av skattemyndigheten föreläggas att avsluta det utländska kontot eller depån. Detsamma gäller om den utländska kontoföraren eller det utländska institutet inte fullgör sitt åtagande enligt en sådan förbindelse."

Övergångsbestämmelsen

Lagrådet föreslår mot bakgrund av sitt förslag angående 22 a § och för att det skall framgå klart att olagligen öppnade inlåningskonton inte omfattas att övergångsbestämmelsen utformas på följande sätt:

"Har ett inlåningskonto i utlandet öppnats före den 1 januari 1993 med stöd av bestämmelserna i lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m., skall medgivande till insyn på kontot och förbindelse från den utländska kontoföraren att lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 22 a § ges in till Riksskatteverket före den 1 juli 1993."

Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

22 §

Lagrådet har i anslutning till 3 kap. 50 § LSK anfört att uppgiftsplikten för uppdragsgivare beträffande betalningar till och från utlandet bör regleras såvitt gäller skattelagstiftningen i nämnda paragraf. Förslaget föranleder den följdändringen att orden "eller enligt 3 kap. 50 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter" får utgå ur det föreslagna tredje stycket i 22 § riksbankslagen.

Lagrådet har i anslutning till kommentarerna till 3 kap. 50 § LSK föreslagit att en ny straffbestämmelse skall tas in i 4 kap. 7 § samma lag. Enligt den föreslagna bestämmelsen förutsätts för straff att gärningen utförts uppsåtligen. Lagrådet förordar att också straffbestämmelsen i 53 § första stycket utformas så att den inte omfattar gärningar som begås av oaktsamhet. I bestämmelsen bör också en viss redaktionell ändring göras.

Lagrådet föreslår att 53 § första stycket ges följande lydelse:

"Den som inte fullgör sin skyldighet enligt 22 § att lämna uppgifter eller visa upp handlingar eller som lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av 22 § andra stycket, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet."

Innehåll

Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	3
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 1992	12
1 Inledning	12
2 Bakgrund	13
3 Överväganden och förslag	17
3.1 Ett upphävande av betalningslagen	17
3.2 Inlåningskonton i utlandet	19
3.3 Depåkrav m.m.	22
3.4 Uppgiftsskyldighet för betalningsförmedlare	23
3.5 Uppgifter till Riksbanken	24
3.6 Uppgifter till betalningsförmedlare	26
3.7 Straff m.m.	27
3.8 Ekonomiska och administrativa konsekvenser	28
4 Upprättade lagförslag	28
5 Författningskommentarer	29
5.1 Lagen om upphävande av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet	29
5.2 Lagen om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter	29
5.3 Lagen om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	32
6 Hemställan	33
7 Beslut	33
<i>Bilaga 1</i> Promemorians författningsförslag	34
<i>Bilaga 2</i> Förteckning över remissinstanserna	44
<i>Bilaga 3</i> De remitterade lagförslagen	45
<i>Bilaga 4</i> Lagrådets yttrande	54

